

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-984/16-J

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Střední odborná škola sociální u Matky Boží Jihlava
Sídlo	Fibichova 978/67, 586 01 Jihlava
E-mail právnické osoby	sosmb@sosmb.ji.cz
IČ	00 380 661
Identifikátor	600 014 771
Právní forma	školská právnická osoba
Zastupující	PhDr. Marie Hornová
Zřizovatel	Biskupství brněnské
Místa inspekční činnosti	Fibichova 978, Křížová 118 a Kosmákova 1037, Jihlava
Termín inspekční činnosti	4.–7. říjen 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného podle školního vzdělávacího programu v souladu s § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s rámcovými vzdělávacími programy a právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb.

Ziskávání a analyzování informací o vzdělávání žáků a o činnostech školy a školských zařízení v oblastech vymezených Plánem hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2016/2017 podle § 174 odst. 2 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb.

Charakteristika

Střední odborná škola sociální u Matky Boží Jihlava (dále škola) vykonává v souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení činnosti střední školy, školní jídelny a domova mládeže. Jednotlivé činnosti jsou zajišťovány v samostatných budovách, které jsou od sebe vzdáleny cca 15 minut chůze. Výchovně vzdělávací proces zabezpečovalo 26 pedagogických pracovníků. Škola se zaměřuje na výchovu ke vzájemnému respektu, toleranci a úctě k tradičním hodnotám.

Ke dni inspekční činnosti se v osmi třídách oboru vzdělání 75-41-M/01 Sociální činnost vzdělávalo denní formou 196 žáků podle školního vzdělávacího programu Příprava pro sociální a pedagogická povolání. Naplněnost oboru je 82 %. V období od předcházející inspekční činnosti počet žáků každoročně (kromě školního roku 2013/2014) o několik žáků klesl. Absolventi získávají po čtyřech letech studia střední vzdělání s maturitní zkouškou. Uplatňují se jako pracovníci sociálních služeb v ambulantních nebo pobytových zařízeních a terénních službách a jako vychovatelé nebo pedagogové volného času v sociálních, zdravotnických a zájmových zařízeních. Obor 53-41-H/01 Ošetřovatel ve večerní formě vzdělávání podle školního vzdělávacího programu Ošetřovatel – večerní studium nabízí škola nově od školního roku 2016/2017 na základě poptávky ze strany veřejnosti. Absolventi získají po třech letech studia střední vzdělání s výučním listem. Obor vzdělání má zatím první ročník s 19 žáky. Žáci jsou připravováni pro uplatnění např. ve zdravotnických a sociálních zařízeních, domácí ošetřovatelské péči, ve stacionářích, zařízeních pro seniory a hospicích.

Ve školní jídelně se stravovalo 97 žáků školy. Domov mládeže poskytoval ubytování 41 žákům školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy vytvořila funkční systém řízení, který odpovídá velikosti a typu školy. V květnu 2016 předložila zřizovateli vizi rozvoje školy. Stanovené krátkodobé i dlouhodobé cíle jsou reálné a reagují na vývoj trhu práce. Na řízení školy se dále účelně podílí zástupce ředitelky. Zajištění kvality výuky v jednotlivých oblastech vzdělávání garantují většinou efektivně pracující předmětové komise. Vnitřní kontrolní mechanismy jsou funkční. Na základě včasné identifikace nedostatků přijala škola opatření k nápravě např. v oblasti zajištění školních poradenských služeb. Přenos informací mezi všemi účastníky výchovně vzdělávacích procesů využívá dostupné komunikační kanály a je dobře nastaven. Na základě zjištění předcházející inspekční činnosti škola prodloužila délku dopoledních přestávek z 5 na 10 minut (po 2. hodině je zařazena patnáctiminutová přestávka), což přispělo ke zlepšení psychohygienických podmínek.

Personální podmínky umožňují naplňovat školní vzdělávací programy (dále ŠVP). Pedagogický sbor je stabilní. Pro adaptaci začínajících pedagogů vytváří vedení školy příznivé podmínky. Téměř všichni pedagogové splňují požadavky na odbornou kvalifikaci. Z 26 pedagogů pouze dva externí vyučující nemají odbornou kvalifikaci pro výuku na střední škole. Jedná se o velmi zkušené pedagogy. Pedagogové se žáky i jejich zákonnými zástupci jednájí taktně a s úctou. Vzniklé problémy jsou otevřeně a komplexně řešeny. Většina pedagogů pracuje jako tým a svým vlastním jednáním podporují prosociální chování a demokratické smýšlení žáků.

Vedení školy podněcuje pedagogický rozvoj v souladu s koncepcí rozvoje školy. Důraz klade na vytváření dobrých vzájemných vztahů mezi vyučujícími i žáky, které příznivě ovlivňují průběh vzdělávání a v době inspekční činnosti byly prokazatelně uplatňovány.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků vychází z potřeb a především finančních možností školy. Nižší míra vzdělávacích akcí v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřených na využití aktivizačních metod a forem práce se projevuje menší efektivitou výuky v některých předmětech. Vzájemných hospitací využívají učitelé ojediněle, a to většinou na podnět vedení školy. Ředitelka vyhodnocuje práci učitelů a vede je k autoevaluaci především v souvislosti s výsledky maturitní zkoušky a souvisele odborné praxe. Důsledkem tohoto hodnocení byla např. změna strategií ve výuce některých předmětů a přijetí dalších podpůrných opatření pro žáky.

Vedení školy usiluje o udržení dobrého technického stavu školy a materiálních podmínek vzdělávání. Materiální a prostorové podmínky jsou standardní. Od minulé inspekční činnosti došlo k vybavení školy dvěma interaktivními tabulemi a každé třídy dataprojektorem s promítacím plátnem a počítačem s připojením na intranet i internet. Zcela však chybí venkovní sportoviště (žáci využívají zimní stadion a nepravidelně ve větších blocích plavecký bazén). Školní tělocvična není pro své malé rozměry zcela vyhovující. I přes nepříznivé podmínky realizuje škola vzdělávání v tělesné výchově na dobré úrovni. Veškeré prostředky informačních a komunikačních technologií (dále ICT) jsou účelně využívány k podpoře výuky žáků. Je však nutno zkvalitnit jejich provoz z důvodu dlouhé doby náběhu počítačů, což komplikuje jejich efektivní využití ve vyučovacích hodinách.

K ubytování některých žáků slouží domov mládeže, který jim poskytuje bezpečné a odpovídající zázemí a přispívá k jejich bezproblémové adaptaci při přechodu z rodinného na školní prostředí. Škola využívá toto zařízení díky vstřícné spolupráci Kongregace milosrdných sester sv. Karla Boromejského. Pedagogové svým přístupem a chováním vytvářejí žákům vhodné prostředí pro jejich osobnostní a sociální rozvoj. Režim zařízení je účelně nastaven tak, aby žáci po splnění svých povinností do školy měli dostatečný prostor také na relaxaci a oddech. V době mimo vyučování mají žáci možnost se aktivně zapojit do nabízených zájmových útvarů se sportovním, kulturním a výtvarným zaměřením. Je zpracována reálná střednědobá strategie, která vychází z koncepce rozvoje domova. Domov mládeže má nastavena účinná pravidla a mechanismy k organizování vlastní činnosti. Operativně jsou přijímána opatření k prevenci forem rizikového chování žáků. Jsou zpracována a v praxi využívána pravidla postupu v případě jejich výskytu.

Žákům a zaměstnancům školy je poskytováno stravování ve vlastní školní jídelně. V rámci doplňkové činnosti školní jídelna vaří pro cizí strážníky. Zákonní zástupci žáků měli možnost formou vývěsek sledovat každodenní stravu a zastoupení alergenů v jednotlivých pokrmech.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Všechny hospitované hodiny probíhaly v příjemné edukační atmosféře. Vztahy pedagogů a žáků byly založeny na vzájemném respektu. V případě používání prostředků ICT byl v některých hodinách sledován problém s pomalým nabíháním počítačů, což snižovalo jejich efektivní využití. Přestože byla zaznamenána menší pestrost použitých forem a metod ze strany vyučujících, žáci bez větších problémů udrželi pozornost po celou vyučovací hodinu. Ve větší části sledovaných hodin nevyužili pedagogové možnosti ke vzájemné spolupráci žáků. Zpětná vazba k průběhu a výsledkům aktivit žáků ze strany učitelů byla postačující a účelná.

Sledované hodiny přírodovědného vzdělávání se vyznačovaly dominantní frontální výukou. Činnosti žáků vedoucí k jejich vzájemné kooperaci ve skupinách nebyly zaznamenány. V hodinách byl kladen důraz na pochopení učiva, osvojení pojmů a logické uvažování. Kladem většiny sledovaných hodin bylo využívání zkušeností žáků z každodenního života

a praktické aplikace jimi získaných poznatků. Pouze v části hospitovaných hodin byla názornost výuky podpořena využitím prostředků ICT. Žáci většinou pracovali soustředěně a přirozeným způsobem plnili pokyny vyučujících. Individuální přístup k žákům a respektování jejich pracovního tempa byl vždy účelný pro posílení jejich pozitivního sebepojetí a sebevědomí. Žáci celkově prokazovali standardní úroveň vědomostí a dovedností. Ke snížení obavy z jejich školního neúspěchu přispívá upřednostňovaný systém formativního hodnocení žáků. Sebehodnocení nebo vzájemné hodnocení žáků nebylo zaznamenáno.

V hodinách cizích jazyků využívali vyučující převážně frontální výuku. Žáci dostávali dostatek prostoru pro komunikaci a většina z nich projevovala schopnost reagovat na kladené otázky. Někteří žáci byli ve svých výkonech limitováni v rámci samostatné práce nebo práce ve dvojici, a to neznalostí potřebné slovní zásoby. Pozitivní dopad mělo využití poslechových cvičení k získávání dovednosti porozumění. Nebyly využívány aktivizační metody, vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků.

V převážné většině hodin společenskovedních předmětů, českého jazyka a estetického vzdělávání vedli učitelé žáky k rozvoji klíčových kompetencí v souladu se ŠVP. Převažovala frontální výuka, řízený rozhovor a komentovaný výklad. Na otázky vyučujících žáci většinou odpovídali správně s využitím terminologie. Ve velmi malé míře využívali učitelé prostředky ICT a pomůcky. Nedostatkem byl krátký časový prostor na vyhodnocení dosažení cíle a shrnutí a opakování učiva v závěru vyučovacích hodin. Kvalitu výuky snižovalo málo časté využívání hodnotících a zpětnovazebních nástrojů, podpora k sebehodnocení a vzájemného hodnocení, a to jak v průběhu, tak i v závěru hodiny. Vzdělávací cíle byly stanoveny většinou vzhledem ke ŠVP.

Požadavky kladené na žáky v odborných předmětech byly v souladu s cíli stanovenými ve ŠVP. Důležitou součástí hodin bylo účelné průběžné motivační hodnocení žáků, které významnou měrou přispívalo k pozitivní atmosféře při výuce. Žáci byli vhodnou formou vedeni k používání správné terminologie. I přes dominantní roli frontální výuky a samostatné práce žáků docházelo k účelnému rozvíjení jejich odborných i afektivních kompetencí. Účelné činnosti žáků vedoucí k jejich vzájemné kooperaci byly zjištěny pouze ojediněle. Učující se vhodně snažili sledovat učební výsledky žáků a poskytovat jim zpětnou vazbu k jejich práci. Jednoznačně přínosné bylo nápadité propojování teorie s praxí či zkušenostmi žáků a praktického vyučování. Pedagogové podporovali žáky v jejich pozitivním sebepojetí a vytváření zdravého sebevědomí. Pouze v části z hodin byly využívány prostředky ICT.

Hospitace učební praxe proběhla v zařízení pro seniory, základní škole speciální a základní škole praktické. Při samostatné práci žáci účelně využívali teoretických znalostí. Praktické činnosti vedly k rozvoji jejich odborných kompetencí. Projevovali sociální cítění, vhodné komunikační dovednosti a postoje při jednání s klienty zařízení. Učitelky pověřené vedením učební praxe poskytovaly žákům účelnou zpětnou vazbu. Plnění povinností žáků v rámci učební praxe hodnotili pozitivně klienti i zaměstnanci jednotlivých zařízení.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vzdělávacím výsledkům žáků věnuje vedení školy a pedagogický sbor soustavnou pozornost. Jsou průběžně analyzovány a projednávány na jednáních předmětových komisí a pedagogické rady. Kromě vlastního hodnocení žáků využívá škola externích nástrojů k posouzení úrovně kvality poskytovaného vzdělávání. Výsledky maturitní zkoušky v řádném termínu za poslední tři roky prokázaly nadprůměrnou úroveň v českém jazyce. V cizím jazyce byla neúspěšnost žáků vyšší, než vykazoval republikový průměr a většinou

vyšší i ve srovnání s odpovídající skupinou oborů. K prevenci studijního neúspěchu žáků v cizích jazycích přijala škola opatření v podobě zvýšení časové dotace v předmětu první cizí jazyk a zároveň realizuje individuální doučování. Každý žák má dále možnost v rámci tzv. maturitního tréninku realizovaného ve škole externím subjektem v podzimním a jarním období školního roku porovnat posun v dosahovaných znalostech a dovednostech ve vybraných maturitních předmětech (český jazyk a cizí jazyk nebo matematika). Obecně však chybí mnohým žáků motivace k jejich lepším studijním výsledkům a spoluzodpovědnost za výsledky vlastního vzdělávání.

Pozitivní vliv na prohlubování kompetencí stanovených ve ŠVP, formování sociálních dovedností a podporu specifického nadání i zájmu žáků má nabídka nepovinných předmětů a volnočasových aktivit (pěvecký sbor, hra na hudební nástroj, náboženství, dobrovolnictví). Účelným doplněním výuky jsou exkurze, besedy, návštěvy výstav a divadel, tematická spolupráce s vybranými partnery, popř. jazykově-vzdělávací pobyty pro některé žáky. Možnost porovnání s vrstevníky poskytuje účast žáků v různých soutěžích. Dlouhodobé projekty, např. adopce na dálku a sběr léčivých bylin, orientují žáky na pozitivní vztahy mezi lidmi a poznávání důležitých hodnot lidského života. Podporou pro lepší uplatnění absolventů je možnost v průběhu studia složit sanitářské zkoušky a masérský kurz ve spolupráci s externími subjekty.

Profesní kompetence požadované ŠVP jsou na kvalitní úrovni. Zásadní význam pro získávání praktických dovedností má vykonávání učební a odborné praxe na smluvních pracovištích. Spolupráce se smluvními partnery je dobře nastavena. Vzájemné předávání informací, včetně hodnocení výsledků a pokroku vzdělávání jednotlivých žáků, je funkční. Škola spolupracuje také s německým partnerem při výměně zkušeností a realizaci zahraniční praxe žáků, což přináší komplexnější rozvoj vědomostí a dovedností žáků v rámci mezipředmětových vztahů. Vybraní žáci takto získávají cenné zkušenosti, které zvyšují možnost uplatnit se po absolvování školy v zahraničí.

Jednou z priorit školy je zajištění rovného přístupu žáků ke vzdělávání. Nastupujícím žákům prvních ročníků vytvářejí pedagogové příznivé podmínky pro přechod ke středoškolskému studiu a do nové komunity pomocí adaptačních kurzů. Podle potřeby přizpůsobují prostředí školy, učební a volnočasové aktivity tak, aby se mohli účastnit i žáci s potřebou podpůrných opatření. Speciální vzdělávací potřeby mělo aktuálně 19 žáků, z nichž pět se vzdělávalo podle individuálního vzdělávacího plánu, pro jednu žákyni byl vypracován plán pedagogické podpory a dvěma žákům byla přidělena asistentka pedagoga. Integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami koordinuje výchovný poradce. Přenos potřebných informací z doporučení školských poradenských zařízení směrem k třídním učitelům a ostatním vyučujícím je dobře nastaven. Podpůrná opatření jsou realizována a jejich účinnost vyhodnocována s ohledem na pokrok žáka. Škola se zaměřuje na včasné zachycení rizikového chování žáků, což se díky dobře fungující každodenní komunikaci zaměstnanců školy většinou daří. Ve sledovaném období škola včasnými opatřeními takto vyřešila výskyt nevhodného chování ke spolužákům a vyučujícím. Dlouhodobým problémem je záškoláctví některých žáků s následkem vysoké neomluvené absence. Ke zlepšení situace někdy nevede ani spolupráce se zákonnými zástupci. Školské poradenské pracoviště pak přistupuje např. k využití individuálního výchovného plánu nebo spolupráci s ošetřujícími lékaři žáků. Kariérní poradenství je zajišťováno např. ve spolupráci s úřadem práce a obdobně zaměřenými vyššími odbornými školami. Na základě zpětné vazby od absolventů školy, kterou zprostředkovávají třídní učitelé a výchovný poradce, je vyhodnocována úspěšnost při přijímání k jejich dalšímu studiu a uplatnění v praxi.

Esteticky příjemné prostředí pozitivně ovlivňuje chování žáků při pobytu ve škole. Škola systematicky zajišťuje bezpečné prostředí pro výchovu a vzdělávání, včetně podmínek

pro vytváření zdravého životního stylu žáků. Nabídkou pestré a vyvážené stravy ve školní jídelně a možností nákupu ovoce přímo ve škole jsou podporovány vhodné stravovací návyky. Míra úrazovosti žáků je stabilní. K většině úrazů dochází při tělesné výchově.

O výchovně vzdělávacích výsledcích žáků jsou informováni zákonní zástupci průběžně na internetových stránkách školy a souhrnně na rodičovských schůzkách. Ke vzájemnému kontaktu dochází podle potřeby kdykoli po domluvě. Společná jednání zástupců žáků z jednotlivých tříd a ředitelky školy několikrát v průběhu školního roku přispívají k občanskému a osobnostnímu rozvoji žáků.

Závěry

Hodnocení vývoje

- ve škole došlo ke zlepšení materiálních podmínek pro realizaci výchovně vzdělávacího procesu
- počet žáků v období od minulé inspekční činnosti klesl
- škola si udržuje vysoký standard ve vytváření pozitivních vztahů mezi učiteli a žáky

Silné stránky

- cílená péče o bezpečné prostředí s důrazem na vytváření kvalitních vzájemných vztahů a podporu zdravého životního stylu
- esteticky podnětné prostředí pozitivně formuje chování žáků a podporuje vytváření dobrých prosociálních vztahů mezi aktéry výchovně vzdělávacího procesu

Slabé stránky

- pedagogové aktivně nevyužívají k předávání zkušeností vzájemných hospitací
- ve výuce chybí využití sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků
- pedagogové nedostatečně využívají různé formy a metody výuky, včetně aktivizačních

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- zařazovat moderní a aktivizující formy a metody výuky a využívat vzájemných hospitací učitelů k předávání zkušeností
- zefektivnit provoz prostředků ICT
- využívat sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků ve vyučovacích hodinách a motivovat je ke spoluzodpovědnosti za jejich vzdělávání

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, vydaný Ministerstvem školství, mládeže tělovýchovy, ze dne 19. 9. 2016
2. Školní vzdělávací program Příprava pro sociální a pedagogická povolání, s platností od 1. 9. 2016
3. Školní vzdělávací program Ošetřovatel – večerní studium, s platností od 1. 9. 2016
4. Školní vzdělávací program domova mládeže, s platností od 1. 9. 2016
5. Školní řád, ze dne 31. 8. 2016
6. Vnitřní řád školní jídelny, ze dne 25. 8. 2016

7. Vnitřní řád domova mládeže, ze dne 1. 9. 2016
8. Třídní knihy ve školních letech 2015/2016 a 2016/2017
9. Třídní výkazy
10. Školní matrika
11. Rozvrhy tříd ve školním roce 2016/2017
12. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání zaměstnanců školy
13. Plán práce výchovného poradce, ze dne 29. 8. 2016
14. Minimální preventivní program, ze dne 29. 8. 2016
15. Zápisy z pedagogické rady ve školních letech 2015/2016 a 2016/2017
16. Časový plán školního roku 2016/2017
17. Protokoly o komisionálních zkouškách od školního roku 2012/2013
18. Dokumentace k maturitní zkoušce ve školním roce 2015/2016
19. Výroční zprávy od školního roku 2011/2012
20. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2016/2017, ze dne 25. 8. 2016
21. Vize rozvoje školy, ze dne 5. 5. 2016
22. Koncepce rozvoje domova mládeže na období 2014–2020, ze dne 1. 9. 2014
23. Roční plán výchovně-vzdělávací činnosti domova mládeže pro školní rok 2016/2017, ze dne 1. 9. 2016
24. Hodnocení výchovných skupin ve školním roce 2016/2017
25. Záznamy o práci v zájmových útvarech ve školním roce 2016/2017
26. Trvalé odhlášky ve školním roce 2015/2016
27. Metodické plány kroužků ve školním roce 2016/ 2017
28. Deníky výchovných skupin
29. Přehledy o prospěchu tříd

Poučení

Podle § 174 odst. 11 zákona č. 561/2004 Sb. může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ludmila Dobalová, školní inspektorka

Ludmila Dobalová v. r.

Mgr. Pavel Hudeček, školní inspektor

Pavel Hudeček v. r.

PhDr. Mgr. Milan Matějů, školní inspektor

Milan Matějů v. r.

Ing. Hana Vejvodová, kontrolní pracovnice

Hana Vejvodová v. r.

V Jihlavě 18. října 2016

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PhDr. Marie Hornová, ředitelka školy

Marie Hornová v. r.

V Jihlavě 8. 11. 2016